

నాటకం ఎప్పటికీ సజీవం

సామాజిక బాధ్యతతో నాటక ప్రదర్శనలు

ఆధునిక సమాజంలో మరింత పెరిగిన రంగస్థలం ఆవశ్యకత

ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాల్లో రంగస్థల ప్రత్యేకతలెన్నో

సవాళ్ళను ఎదుర్కొంటూ ముందుకు సాగుతున్న నాటకరంగం

విశిష్ట సమాలోచన సమావేశం

కాకినాడ - 2026 మార్చి 29

ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక వేదిక

" Theatre Art is a universal expression of mankind
and possess the influence and power to unite
large groups of the world's people
in the service of peace."

- UNESCO

కాకినాడలో మార్చి 29న ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక సమాఖ్య ఆధ్వర్యంలో “తెలుగు నాటకరంగం నాడు-నేడు-రేపు” అంశంపై నిర్వహించిన విశిష్ట సమాలోచన సమావేశం, పుస్తకావిష్కరణ కార్యక్రమాలు దిగ్విజయమయ్యాయి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్, తెలంగాణ రాష్ట్రాల నుంచి నాటక రంగ నిపుణులు, నటులు, రచయితలు, రంగస్థలం పరిశోధకులు, ప్రయోక్తలు, ప్రజా సంఘాల నాయకులు హాజరయ్యి నాటక రంగం స్థితిగతులపై వారి అభిప్రాయాలను పంచుకున్నారు. కాకినాడలోని దంటు కళాక్షేత్రం, ది యంగ్ మెన్స్ హాఫీ క్లబ్ లో 10 నుంచి సాయంత్రం 4 గంటలు వరకూ సమయ పాలనకు అధిక ప్రాధాన్యం ఇస్తూ సమాలోచనా కార్యక్రమం సందడిగా సాగింది. తెలుగు నాటక రంగం మొదలు భారతీయ రంగస్థలం వరకూ, పాశ్చాత్య దేశాల నాటకం నుంచీ ప్రపంచ ప్రత్యామ్నాయ నాటక రంగం వరకూ అనేక అంశాలు చర్చకు వచ్చాయి. సమావేశానికి సామాజిక కార్యకర్త ఎం.గౌరవ్ సంధానకర్తగా వ్యవహరించారు.

గౌరవ్ మాట్లాడుతూ “ఇద్దరొస్తే సభ, నలుగురొస్తే మహా సభ” అనుకునేలా నాటకరంగం కార్యక్రమాలు నడుస్తున్న నేటి రోజుల్లో కాకినాడ సమాలోచన కార్యక్రమానికి 125 మంది హాజరుకావడం ఉత్తేజాన్నిచ్చిస్తుందన్నారు. రంగస్థల కార్యకర్త కట్టా కృష్ణారావు, కాకినాడ కల్చరల్ అసోసియేషన్ నాయకులు ప్రభుదాస్ కార్యక్రమాన్ని పర్యవేక్షించారు. డా.చల్లా రవికుమార్ తదితర రచయితలు రాసిన పాటలను దారపురెడ్డి సత్యనారాయణ వాయిద్య సహకారంతో అభివ్యక్తి సాంస్కృతిక వేదిక పావణి, ప్రజానాట్యమండలి కళాకారులు ఆలపించారు. యుద్ధోన్మాదాన్ని, సామ్రాజ్యవాదాన్ని నిరసిస్తూ ఎస్. రాజేశ్వరరావు సుమారు 40 ఏళ్ల క్రితం రాసిన “ఎగురవే పావురమా. మా ఆశల సంకేతమా” అనే పాటను రచయిత శాంతారావు పాడి వినిపించారు.

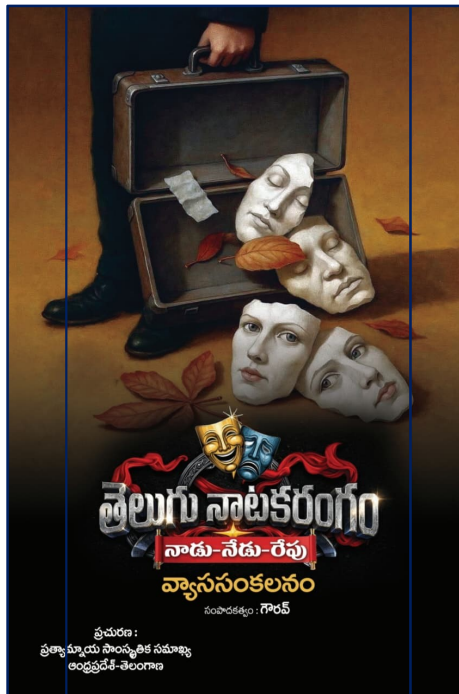

కాకినాడలోని దంటు కళాక్షేత్రం వేదిక

సామాజిక బాధ్యతతో “పుస్తకం ప్రచురణకు రూపకల్పన”..

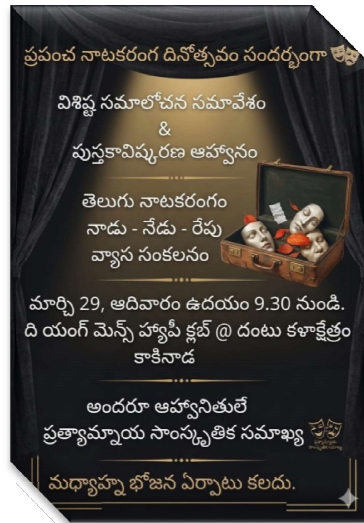
పుస్తక పఠనం పేలవమైన నేటి రోజుల్లో ఏ మాత్రమూ వెనుకడుగు వేయకుండా సామాజిక బాధ్యతతో ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక వేదిక అనేక వ్యయ ప్రయాసలకు ఓర్చి నాటక రంగం స్థితిగతులపై పుస్తకాన్ని ప్రచురించింది. “తెలుగు నాయకరంగం: నాడు-నేడు-రేపు” పేరుతో 14 మంది రంగస్థల ప్రముఖుల రచనలను సంకలనం చేసిన 112 పుటలతో రూపొందింది పుస్తకాన్ని రంగస్థల ప్రముఖులు చేతులు మీదుగా ఆవిష్కరించారు. అమూల్యమైన ధరతో అందరికీ ఆప్యాయంగా పుస్తకాన్ని అందజేశారు. సాహితీవేత్త చాట్ల శ్రీరాములు పుస్తకాన్ని కవి అవంత్య సోమసుందర్ ముద్రించిన పలు పుస్తకాలు చెదపట్టి పాడైన నేపథ్యంలో ఇటీవల పునఃముద్రణ చేశారు. వాటిని సభికులకు అందజేశారు.

తొలుత పాశ్చాత్య దేశాల యుద్ధోన్మాదానికి బలైన ప్రపంచ ప్రజలకు నివాళి అర్పించారు. అనంతరం నాటక రంగం స్థితిగతులపై సమాలోచన చేస్తూ ప్రముఖులు ఒక్కొక్కరూ 30 నిమిషాలు చొప్పున ప్రసంగించారు. అనంతరం సభికుల ప్రశ్నలను నివృత్తి చేస్తూ చర్చా కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. డా. చల్లా రవికుమార్, ఉమామహేశ్వరరావు తదితర అనేక మంది ప్రత్యక్షంగానూ, పరోక్షంగానూ సహాయ సహకారాలను అందించిన తీరును నిర్వాహకులు వివరించారు. కాకినాడకు చెందిన సామాజిక కార్యకర్త పెద్దింశెట్టి రామకృష్ణారావు వెన్ను సమస్యతో మంచంపై విశ్రాంతి స్థితికి పరిమితమైనా పుస్తక ప్రచురణ, కార్యక్రమ నిర్వహణకు అందించిన సేవలను కొనియాడారు. కార్యక్రమం ఆరంభం నుంచి ముగింపు వరకూ సభికులే వలంటీర్లుగా శ్రమిస్తూ కార్యక్రమాన్ని విజయవంతం చేయడం ఉత్తేజాన్ని ఇచ్చింది. వేదికను సమకూర్చిన యంగ్ మెన్స్ హాపీ క్లబ్ కార్యవర్గానికి నిర్వాహకులు కృతజ్ఞతలు తెలిపారు.

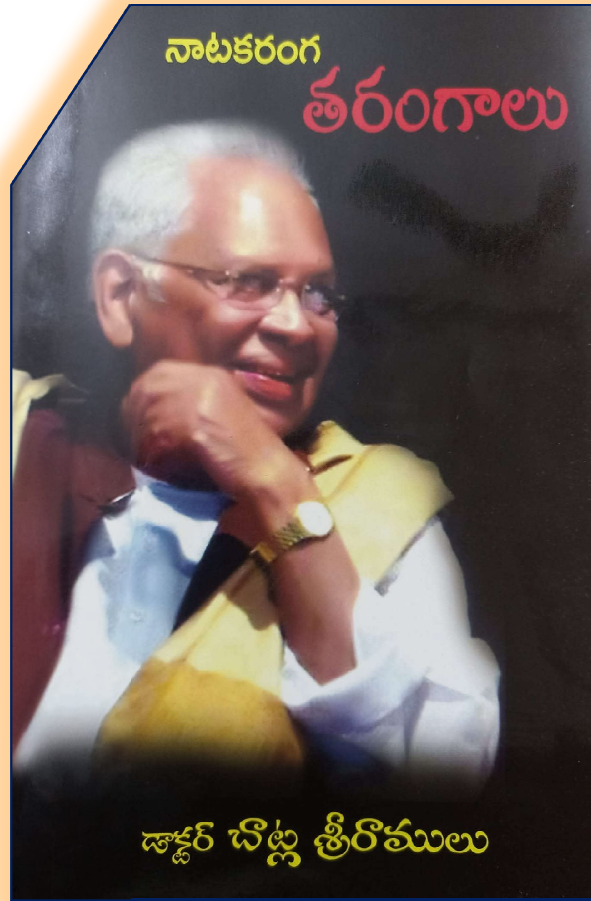
ప్రత్యేక కార్యక్రమాలతో “ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతికవేదిక” కృషి..

సమాజ మార్పును కోరుతూ ప్రజా క్షేత్రంలో వివిధ పద్ధతుల్లో కృషి చేస్తున్నవారిని కలుపుకుంటూ సామాజిక కార్యకర్త ఎం.గౌరవ్ సంధాన కర్తగా “ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక వేదిక” అనేక కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తుంది. వాటి తాలూకు వివరాలను సమావేశంలో గౌరవ్ వివరించారు. ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక వేదిక ఆధ్వర్యంలో 2013లో తొలిసారిగా నాటకమాలోచన కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించినట్టు తెలిపారు. 2017-18 లలో సంస్కృతి, సంక్షోభాలు, సంవాదాలు పేరుతో చర్చా కార్యక్రమాలను నిర్వహించింది. 2019 లో రాజ్యాంగం అమలకు 70 ఏళ్ళు నిండిన సందర్భంగానూ, 2020లో చదువు అంటే ఏమిటి? చదువులెందుకు? అన్నదానిపైనా అవగాహన కార్యక్రమాలను నిర్వహించింది.. 2021లో “సాంస్కృతిక పునర్జీవనం - నేటి తక్షణ కర్తవ్యం” పేరుతో కాకినాడ, రామచంద్రపురంలో రాష్ట్ర స్థాయి సదస్సులను నిర్వహించింది. శ్రమైక జీవన సంస్కృతి వ్యాస సంకలం పుస్తకాన్ని తీసుకొచ్చింది. 2022లో మరపురాని మహాద్భుతం రాహూల్ సాంస్కృత్యాంజ్ జీవితంపై ఒకే వ్యక్తి అనేక జీవితాలు శీర్షికన పుస్తకాన్ని తీసుకొచ్చింది. అందులోని అంశాలపై సమాలోచనా సమసావేశాన్ని నిర్వహించింది. సమీక్షా సమావేశమూ, 2023లో గదర్ వీరుల్లో తెలుగువాడైన దర్శి చెంచయ్య జీవితంపై ఆణన జీవితమే ఓక సందేశం పేరుతో సమీక్షా సమావేశం, నిర్వహించారు. వ్యాస సంకలనం పుస్తకాన్ని తీసుకొచ్చింది. 2024లో ప్రజా కవి ఆవంత్స సోమసుందర్ శతజయంతి సందర్భంగా పిఠాపురంలో సమాలోచనా సమావేశం నిర్వహించారు. ఆకాశమంత అక్షరమూర్తి పుస్తకాన్ని తీసుకొచ్చారు. 2025లో రామచంద్రపురంలో ప్రత్యామ్నాయ రంగస్థలం పరిచయం పేరిట మహిళలకు వర్క్ షాప్ నిర్వహించింది. 2026 మార్చిలో పిఠాపురంలో అభివృద్ధి ఆధ్వర్యంలో మహిళా దినోత్సవం సందర్భంగా విభిన్న ఆలోచనల సంగమం పేరిట మహిళలకు ప్రత్యామ్నాయ రంగస్థలం గురించి పరిచయ వర్క్ షాప్ నిర్వహించింది. ప్రపంచ నాటకరంగ దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని 2026 మార్చి 29న కాకినాడలోని దంటు కళా క్షేత్రంలోని యంగ్ మెన్స్ హాస్పి క్లబ్ లో “తెలుగు నాటక రంగం నాడు - నేడు - రేపు పేరుతో 14 వ్యాసాలతో కూడిన పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించింది. అనంతరం విస్తృత సమాలోచన సమావేశాన్ని నిర్వహించిందని సామాజిక కార్యకర్త గౌరవ్ వివరించారు.

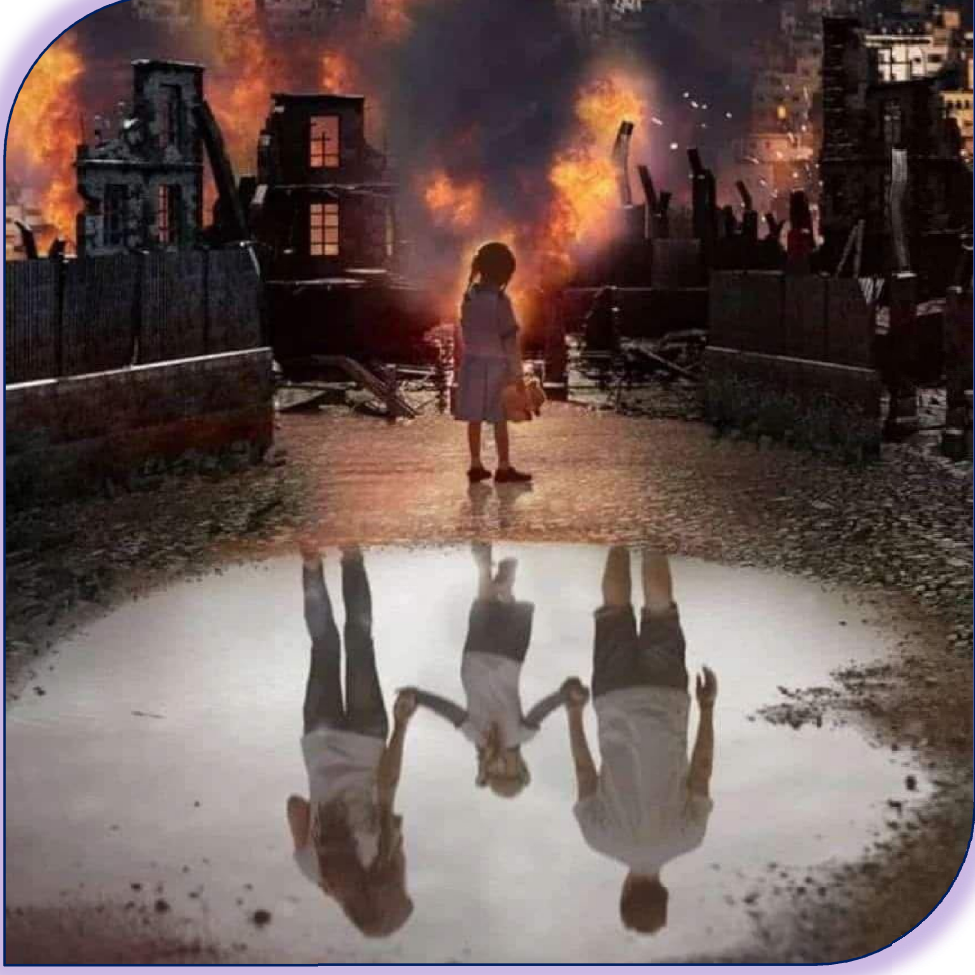

చాట్ల శ్రీరాములుకి నీరాజనం

2015లో డా.ఆవంత్స సోమ సుందర్ కళాకేళి తరపున పితాపురం నుంచి చాట్ల శ్రీరాములు రచన “నాటకరంగ తరంగాలు”ను ప్రచురించారు. 2016లో సోమసుందర్, శ్రీరాములు ఇరువురూ గతించారు. ఎప్పుడో చూచాయగా ఆవిష్కరణ జరిగింది కానీ ప్రెస్ నుండి వచ్చిన వందల పుస్తకాలు దాదాపు పదేళ్ల పాటు అలాగే ఉండి పోయాయి. అందులో చాలా వరకూ పాడైపోయాయి. ఈ సమావేశాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని ఆవంత్స సోమ సుందర్ బ్రస్ట్ బాధ్యులు మేకా మన్మథరావు సో. సు. కుటుంబ సభ్యులతో మాట్లాడి ఆయన రచనలతో పాటు చాలా వరకు చాట్ల శ్రీరాములు పుస్తకం ప్రతులు కూడా కాకినాడ తెచ్చారు. దానిని ఈ సందర్భంగా పాశ్చాత్య నాటకరంగం మీద కృషి చేస్తున్న డి.ఎస్.ఎస్. మూర్తితో పాటు పలువురు ప్రముఖులు ఈ సభలో పునరావిష్కరించారు. ఒక రంగస్థల మేధావి రాసిన అద్భుతమైన గ్రంథాన్ని ప్రచురించిన పదేళ్ల తరువాత ఒక ఉద్వేగభరితమైన సందర్భంలో నాటకరంగం కోసం కృషి చేస్తున్న మనుషుల సమక్షంలో మళ్ళీ హృద్యంగా ఆవిష్కరించుకోవడం అపూర్వం. వజ్రాయుధ కవి, సాహితీవేత్త ఆవంత్స సోమసుందర్ కి, అలాగే అద్వితీయ రంగస్థల బుద్ధిజీవి, ప్రయోక్త, నటులు చాట్ల శ్రీరాములుకి తెలుగు నాటక రంగం సభాముఖంగా సమర్పించిన సాదర నివాళి ఇది.

నాకు మా నాన్న కావాలి

నాన్న ఎక్కడున్నాడు? చనిపోయాడు.

నాన్న వస్తేనే, నాన్నతో ఉంటేనే, పండుగ.

మాకు, యుద్ధ విమానాలు లేని ఆకాశం కావాలి.

విమాన దాడులు జరగని మా ఊరు కావాలి.

మా ఇంటికి తిరిగి వెళ్లాలంటే బాంబర్ విమానాలు.. వెనక్కి వెళ్ళాలి.

మాకు బట్టలు ఆట బొమ్మలు కావాలి. ఆడుకోవాలన్నా, కాళ్లు చేతులు బాగుండాలి కదా? మంచి తిండి కావాలి, ప్రాణ పోషణకు తిండి కాక, ఇంకేదైనా ఉంటే.. అదైనా ఇవ్వండి.

మాకు, మా ఊర్లో.. దేనికీ చింత లేని జీవితం కావాలి. అమ్మ ఒడి లాంటి ఊరు. అమ్మ కౌగిలిలో ఉన్న రక్షణ, వేరే ఎక్కడైనా ఉంటే ...చెప్పండి!

నాకో తమ్ముడు కావాలి. తమ్ముడు పుడితే బొమ్మలు కొనివ్వాలన్న పని లేదుగా! నాకో సైకిల్ కావాలి... బొమ్మలు ఎక్కడికీ కదలలేవుగా!

నాకో సైకిల్ ఉంటే- మా ఊరు పొరుగుూరు, చుట్టిరావచ్చుగా!

మాకు కొత్త బట్టలు, ఆటబొమ్మలు కావాలి. చిరిగిన దుస్తులు, విరిగిన బొమ్మలతో జీవితం అంటేనే విసుగెత్తిపోయింది.

నేను మా ఇంటికి వెళ్ళాలి.

బాంబులు పడటం అంటే వడగళ్ళు కాదు. అవి అగ్నిగోళాలు...

మా వంట ఇంటిలో అగ్ని మళ్ళీరాజుకోవాలి.

భయపడుతూ జీవించాలని ఏ పిల్లలు కోరుకుంటారు?

ఏ కారణంగా భూమి మీద, ఎక్కడైనా, వైమానిక దాడులు జరిగితే, కూలేది.. కట్టడాలు, కొంపలు కాదు.

లేతమొక్కల వంటి బాలల తలమీద..మాకు నీడ కావాలి. అదీ తల్లిదండ్రుల రెక్కల నీడ.

తెగిపడిన అవయవాలతో, విరిగిపోయిన బొమ్మలు, చిరిగిపోయిన బట్టలతో, పీలికలైపోయిన జీవన ఆచ్ఛాదన మాది..

మేం ఎవరికి ఏం అపకారం చేశామని...?

భూమి మీద పడిన బాంబులు, కడుపులో రగిలిన ఆకలిచిచ్చు.. మాకు ఒకటే!

శిథిలమైన జ్ఞాపకంలా, ఎండిపోయిన చెట్టు లాంటి ఇప్పటి ఊరు.. కాదు, మాది.

(యుద్ధ పీడితులైన బాలబాలికలకలు చిటారు కొమ్మన మిఠాయి పొట్లం లాంటి కోరికలు)

మల్లేశ్వరరావు ఆకుల

తెలుగువా విదేశీ నాటకాలను ముందుకు తీసుకెళ్ళారు..

సమాజ పరిణామంలో ప్రాంతాల మధ్య దూరాలు అంతరించి వ్యక్తుల భావాలు ఒక చోట నుంచి మరొక చోటకు వ్యాప్తి చెందాయని, ఆ క్రమంలో పాశ్చాత్య నాటకాలు తెలుగు ప్రజలను విశేషంగా ఆకట్టుకున్నాయని నాటకరంగ నిపుణులు, హైదరాబాద్ సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్ డీఎస్ఎస్ మూర్తి అన్నారు. “తెలుగు నాటక రంగం - పాశ్చాత్య నాటకరంగం ప్రభావం” అనే అంశంపై ఆయన ప్రసంగించారు. భాష తెలిసాకా భావాల వ్యాప్తి పెరిగిందన్నారు. సంఘాన్ని ప్రశ్నించిన, నియంతలను ఎదిరించిన తీరును తెలిపే నాటకాలనేకం ప్రజలను చైతన్యపర్చాయన్నారు. రచన పరంగానూ ప్రదర్శనా పరంగానూ తెలుగు వారు విదేశీ నాటకాలను ముందుకు తీసుకెళ్ళారన్నారు. ఆచార్య ఆత్రేయ నాటకం “వరప్రసాదం” 1950లో కాకినాడలో తొలిసారిగా ప్రదర్శించారన్నారు.

మారింది మాధ్యమాలు మాత్రమే.. నాటకం బ్రతికే ఉంది...

ఆధునిక సమాజంలో సైతం నాటకం బ్రతికే ఉందని, దాని రూపురేఖలు, మాధ్యమాలు మాత్రమే మారాయని నాటక కార్యకర్త కట్టా కృష్ణారావు అన్నారు. “ఆధునిక తెలుగు నాటకం శాస్త్ర సాంకేతికత ఓ విహంగ వీక్షణం” అంశంపై ఆయన ప్రసంగించారు. ముడువేల సంవత్సరాలు క్రితం ప్రారంభమైన నాటకం ప్రపంచంలో ప్రజా సమూహాలను చైతన్య పర్చిందన్నారు. సాహిత్య ప్రక్రియల్లో నాటకం ప్రాధాన్యాన్ని సంతరించుకుందన్నారు. గొప్పవారిని కీర్తించేదిగా ఉండే నాటకం సామాన్య ప్రజలను జాగృతం చేసే మాధ్యమంగా పరిణమించిందన్నారు. బ్రిటీష్ వారు ఇండియాకు వచ్చాకా నాటకం ఆధునికరణ అయ్యిందన్నారు. అందుకు కారణం ఆధునిక ఉత్పత్తి పద్ధతులు వారితో ప్రారంభం కావడమే అన్నారు. 1880లో రాజమహేంద్రవరంలో మార్వాడీలు నాటక ప్రదర్శన జరిగిందన్నారు. వినోదంతో పాటు వికాసం లక్ష్యంగా నేటి ఆధునిక నాటక కర్తలు కృషి చేయాలని కృష్ణారావు అన్నారు.

ఉత్తేజ భావాలను సృష్టించే కర్మాగారం నాటకం..

నాటకం అనేది ప్రజల్లో ఉత్తేజభరితమైన భావాలను సృష్టించే ఓ కర్మాగారం అని ఒంగోలుకు చెందిన రంగస్థలం పరిశోధకులు కందిమల్ల సాంబశివరావు అన్నారు. “నడుస్తున్న తెలుగు నాటకం - ఒక పరామర్శ” అనే అంశంపై ఆయన ప్రసంగించారు. నాటక ప్రదర్శనలు ప్రజల భావనాశక్తికి మెరుగులు దిద్దుతాయన్నారు. 1914లో బందరు పట్టణంలో కానుగొలను వెంకట్రామయ్య అనే నాటక ప్రచురణకర్త నిర్వహించిన ధర్మవరం వారి చిత్రనళీయము నాటక పోటీల నిర్వహణతో పోటీ వ్యవస్థకు అంకురార్పణ జరిగిందన్నారు. ఆ స్ఫూర్తితో పలు చోట్ల నాటక పోటీలు ఇబ్బడి ముబ్బడిగా జరిగాయన్నారు. 1970వ దశకం నుంచి నేటి వరకూ తెలుగు నేలపై జరిగిన, జరుగుతున్న నాటక పరిషత్తులే తెలుగు నాటకానికి ఆధరపు, చలువ పందిరి అనే స్థాయికి వెళ్ళి వటవృక్షంలా ఎదిగిందని సాంబశివరావు అన్నారు.

అనుభూతి లేని జీవితాలుగా యువతను దిగజార్చుతున్న సమాజం....

ఆధునిక పెట్టుబడిదారీ సమాజం యువత జీవితాలను అనుభూతిలేని జీవన పరిస్థితులకు దిగజార్చేస్తుందని, ఆ పరిస్థితి రోజు రోజుకూ పెరుగుతూ ఉందని పెడనకు చెందిన ప్రజాపక్ష ప్రయోక్త, విద్యావేత్త కె.శాంతారావు ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. “రంగస్థల మాద్యమం బోధనా సాధనం” అనే అంశంపై ఆయన మాట్లాడారు. నాటకం వేరు నాటక రంగం వేరు అని, సమాజ స్థితిగతులను అధ్యయనం చేయడం ద్వారా నాటకం స్థితిగతులను అర్థం చేసుకోవచ్చన్నారు. మాట్లాడటమనేది అందరూ చేస్తారని, సామాజిక అంశాలపై స్పందించాల్సిన బాధ్యత చదవడం, రాయడం చేయగలిగేవారిపై ఉంటుందన్నారు. మానవ విజ్ఞానంతో ఉనికిలోకి వచ్చిన మొబైల్ సంపన్నుల అవసరాలను తీర్చే క్రమంలో ప్రజలను పక్కదారి పట్టిస్తుందన్నారు. ప్రజలను జంతు సంస్కృతిలోకి నెట్టుతుందన్నారు. డబ్బు సంపాదించే మార్గాలను ప్రచారం చేసే సాధనంగా మారిందన్నారు. నాటకం నేర్చుకునే సాధనమన్నారు. విద్యాలయాల్లో సాధారణ చదువులు పిల్లలకు పాఠాలు చెప్పడానికే పరిమితమవుతుందని, వారిలో స్పందన కలిగించే అంశాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలని అవసరం ఉందన్నారు. కరుణ రసం పుష్కలంగా ఉండే పిల్లలను ప్రస్తుత సమాజం డ్రగ్స్ లోకి దింపుతుందన్నారు. వారిని కాపాడుకోవడానికి రంగస్థలం మాద్యమం గొప్ప ఆయుధమని శాంతారావు అన్నారు.

జీవితం నిరంతరం పాఠాలు చెబుతూనే ఉంటుంది..

మానవ జీవితం సమాజ పరిస్థితులకు ప్రభావితమై నడుస్తుందని, జీవితం నిరంతరం పాఠాలను చెబుతూనే ఉంటుందని తిరుపతికి చెందిన రంగస్థల విశ్లేషకులు ఆకుల మల్లేశ్వరరావు అన్నారు. “భారతీయ నాటకరంగం భిన్నత్వం బహుళత్వం ” అనే అంశంపై ఆయన ప్రసంగించారు. నాటక రంగ చరిత్రను చూసినప్పుడు నాటకంలో భిన్నత్వం స్పష్టంగా కనిపిస్తుందన్నారు. ప్రపంచంలో ప్రజలు వివిధ సమూహాలుగా ఉంటారని, ఆ నేపథ్యంలో వారి వారి మధ్య భిన్న భావాలు, అవసరాలు, అనుభవాలు ఉంటాయన్నారు. దాని ప్రభావం నాటకరంగంపై సైతం ఉంటుందన్నారు. చిల్లర దేవుళ్ళు నాటకంలో భిన్నత్వం స్పష్టంగా కనిపిస్తుందన్నారు. వ్యవస్థలో దిగజారుడు పరిస్థితులున్నప్పుడు విలువలు కోల్పోవడానికి ఏ రంగమూ మినహాయింపు కాదన్నారు. సైనిక వ్యవస్థలో సైతం కుల వివక్ష ఉండటం దీనికి ఒక ఉదాహరణ అన్నారు. రచయిత సామాజిక బాధ్యతతో వ్యవహరించిన చరిత్ర ఉందన్నారు. మహిళలపై ఒత్తిళ్ళను నాటక రూపంలో ఎండగట్టిన తీరు అందుకు ఉదాహరణ అన్నారు. పాత్రికేయ వృత్తి ఎవరు ముందు సాగిలపడకూడదని మల్లేశ్వరరావు స్పష్టం చేశారు.

యూనివర్సిటీ పరిశోధనా నాటకాలకు ప్రోత్సాహం కరువు..

విశ్వ విద్యాలయాల్లో పరిశోధనలు ద్వారా రూపొందించిన నాటకాలకు ప్రస్తుత సమాజంలో ప్రోత్సాహం లేదని, వారి పరిశోధన ప్రచురణకు నోచుకోవడంలేదని హైదరాబాద్ కు చెందిన దర్శకుడు, ప్రయోక్త, ఎస్ఎం భాషా ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. “నాటక ప్రదర్శన సవాళ్లు, సమస్యలు” అనే అంశంపై ప్రసంగించారు. నాటకంలో శ్రమిస్తున్నవారికి ఆర్థిక వెసులుబాటు ఏమాత్రమూ లేదన్నారు. గతకాలపు నాటకాలపై సాగుతున్న స్థాయిలో ఆధునిక నాటకాలపై విశ్లేషణ సాగడంలేదని అభిప్రాయపడ్డారు. విశ్వ విద్యాలయాల్లోని అలమారలకు పరిమితమైపోయిన నాటకాలను ప్రజా క్షేత్రంలోకి తెచ్చే ప్రయత్నం సాగాలన్నారు. రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో 80 నాటక పరిషత్తులు, 200 నాటక సమాజాలు ఉన్నాయని, వాటి ఉనికిని కాపాడుకుంటూ ముందుకు సాగాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పారు. విద్యాలయాల నిర్వహణా తీరు, ఇతర సాంకేతిక సమస్యలు కారణంగా విద్యార్థులు నాటక ప్రదర్శనల్లోనూ, వాటిని వీక్షించడంలోనూ భాగస్వామ్యం కొరవడిందన్నారు. నాటక రూపకల్పనకోసం అవసరమైన రిహార్సల్ ఆర్థికభారంగా పరిణమించిందని, పట్టణ ప్రాంతాల్లో రిహార్సల్ రెంటు రూ.వెయ్యి వరకూ ఉంటుందన్నారు. కళాకారుల ఖర్చుల్లో అత్యధిక భాగం ప్రయాణ ఖర్చులే ఉంటున్నాయని రైలు ప్రయాణ ఖర్చుల రాయితీ నిలిచిపోవడంతో మరింత ఇబ్బంది పడుతున్నారంటూ కళాకారుల స్థితిగతులను ఎస్ఎం భాషా వివరించారు.

ప్రజల భాగస్వామ్యం ఉంటేనే నాటకం లక్ష్యం నెరవేరుతుంది..

ఏ కళా రూపమైనా ఎక్కడ ప్రదర్శిస్తున్నామో అక్కడి ప్రజల భాగస్వామ్యం ఉండటం ద్వారా ఆ కళారూపం యొక్క లక్ష్యం నెరవేరుతుందని హైదరాబాద్ కు చెందిన సాంస్కృతిక కార్యకర్త దేవి అన్నారు. “వీధినాటకం విశిష్టత - వివరణత్మక పరిశీలన ” అనే అంశంపై ఆమె ప్రసంగించారు. నాటకానికి వస్తువు ప్రజల స్థితిగతుల్లోంచి తీసుకోవాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పారు. చమురు కోసం భూస్తలాన్ని రక్షంతో తడుపుతున్నా అది తప్పు అని చెప్పలేని దేశాధినేత పాలిస్తున్న దేశంలో ఉన్నందుకు చింతిస్తున్నానన్నారు. పొట్లాడటమంటే ఏమిటో కూడా తెలియని 162 మంది పసిపిల్లలను పొట్టనపెట్టుకున్న యుద్ధానికి ప్రపంచంలోని సామాన్య ప్రజలు కారణం కాదన్న విషయాన్ని ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. భూస్వామ్య సమాజం నుంచి పెట్టుబడిదారి సమాజానికి మారే కాలంలో షేక్స్ పియర్ నాటకాలు ఆలోచింపజేసాయన్నారు. పచ్చని కోనసీమలో పిల్లలను దగ్గరుండి చూసుకోవాల్సిన తల్లులు బతుకు జీవుడా అంటూ గల్ఫ్ దేశాల్లో శ్రమ చేసుకోవాల్సిన పరిస్థితులు ఈ సమాజం సృష్టిస్తుందన్నారు. మానవ జీవితం అంతర్జాతీయమని, ఏ దేశంలో ఎక్కడ ఏమి జరిగినా ప్రపంచలో ప్రతి ప్రాంతమూ ప్రభావితం కాక తప్పదన్నారు. యుద్ధం వెనుక మానవ జీవితాలతో కూడిన అంతర్యుద్ధాలను చెప్పేందుకు నాటకాన్ని సాధనం చేసుకోవాలన్నారు. ఆధునిక పరిస్థితుల్లో నాటక ప్రదర్శనకు అవాంతరాలున్న మాట వాస్తవమే అయినప్పటికీ వాటిని అధిగమించి నాటకాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళడంలోనే సామాజిక బాధ్యతను నెరవేర్చడమవుతుందన్నారు. ప్రజల స్థానంలేనిదేదీ నాటకం కాజాలదన్నారు. ఏ సమూహం వద్దకు వెళ్ళి నాటకం వేస్తామో ఆ సమూహం పరిస్థితులపైనే నాటకం ఉండాలన్నారు. ఆ నాటకంలో అక్కడి ప్రజలను భాగస్వాములను చేయాలన్నారు. వారి ఆసక్తి మేరకు ఆ నాటకంలో పాత్రదారులుగానో, ఆలోచనలను పంచుకోవడం ద్వారానో భాగస్వాములను చేయాలన్నారు. నాటకరంగంలోకి యువత రావడంలేదన్న నిస్పృహ అర్థంలేనిదన్నారు. వయస్సు శరీరానికే కానీ మనస్సుకు కాదన్న శాస్త్రీయ అంశాన్ని నాటక రంగంలో ఉన్నవారంతా గుర్తించాలని, మరణించే వరకూ మానసికంగా యువకులే అని అభిప్రాయపడ్డారు. ఇతరులకు ఏమి చేయకూడదో చెప్పాలని, ఏమి చేయాలో చెప్పాల్సిన అవసరంలేదని అది వారి సృజనకు సంబంధించిన అంశంగా చూడాలన్నారు. నాటకకర్త నిరంకుశుడుగా వ్యవహరించకూడదని, నిరంతరం నేర్చుకుంటూ ప్రజలకోసం ముందుకు సాగాలని దేవి అన్నారు.

ప్రపంచ రంగస్థల దినోత్సవం సందర్భంగా

తెలుగు నాటక రంగం :

నాటు - నేడు - రేపు

విప్లవ స్థాయి సమాలోచన సమావేశం

భార్య కృష్ణం వివరాలు

వేదిక
దంతు కళాకీర్తన
కాకినాడ

అంశములు

1. తెలుగు నాటకరంగం - పాల్వళ్ళ నాటకరంగ ప్రభావం
2. దేవన్నయ్య తెలుగు నాటకం - ఒక పరిచయం
3. విప్లవ తెలుగు నాటకం - శాస్త్ర సాహిత్యం - డి.వి.ఎం.ఎస్. కృష్ణం
4. నాటకం - మానవజీవితం
5. భారతీయ నాటకరంగం - ఇప్పటికే, భవిష్యత్తు
6. రంగస్థల మాన్యువల్ - భారత సాధన
7. నాటక రంగం - చివరి రోజులు
8. పరి నాటకం అభివృద్ధి - వివరణాత్మక పరిశీలన
9. నాటక ప్రదర్శన - చివర, చివరకు
10. తెలుగు నాటకరంగం - చివర - నేడు - రేపు, భవిష్యత్తు

నక్కులు

డా. డి. ఎస్.ఎస్. మూర్తి - నాటక రంగ విప్లవాలు, పెండ్లెర్ర యూనివర్సిటీ, హైదరాబాద్

డా. కంఠమర్తి పాంబాలిరావు - రంగస్థల పరిశోధకులు, ఓగోలు

శ్రీ కృష్ణ కృష్ణారావు - రంగస్థల కార్యకర్త, కాకినాడ

శ్రీ రామ నామరేపారావు - రచయిత, సామాజికవేత్త, శ్రీకాకుళం

శ్రీ జానమ వెంకటేశ్వరరావు - రంగస్థల విశ్లేషకులు, ఆరిందీయా రీడియో, తిరుపతి

శ్రీ. కె. శాంతారావు - ప్రజావక్త ప్రయోక్త, విద్యావేత్త, పెదవె

డా. పి.కె. జాన్ బాప్ట్ - ప్రయోక్త, దర్శకుడు, హైదరాబాద్

శ్రీమతి రేణి - సాంస్కృతిక కార్యకర్త, హైదరాబాద్

శ్రీ ఎస్.ఎం.బాబు - దర్శకుడు, ప్రయోక్త, హైదరాబాద్

శ్రీ గౌరవ - సమన్వయ కర్త

నిర్వహణ : ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక సమాఖ్య, ఆంధ్రప్రదేశ్ - తెలంగాణ

పై అంశాలన్నీ ఒక ప్రేక్షకుడుగా నా దృష్టికి వచ్చిన అంశాలు. వాటిపై నాకు కొన్ని భిన్న అభిప్రాయాలున్నాయి. అలాగే ఇతరులకూ భిన్నాభిప్రాయాలు ఉండటం సహజం. వాటిని మరింత అధ్యయనం చేయడం ద్వారా నివృత్తి చేసుకోగలం. మొత్తం కార్యక్రమంలోని కొన్ని అంశాలు మాత్రమే ఇక్కడ పొందుపర్చాను. మరెన్నో విషయాలు సమాలోచనలో ముందుకు వచ్చాయి. నేను రాసిన అంశాలతో చదివిన వారు అంగీకరించాలని ఏమీ లేదు. విన్న వాటికి అక్షరరూపం మాత్రమే నేను ఇచ్చాను. విభిన్న అభిప్రాయాలను స్వాగతిస్తూ...

మిత్రుడు గౌరవ్ సహకారంతో

లెనిన్ బాబు పెద్దింశెట్టి

సామాజిక కార్యకర్త

అంగర, తూర్పుగోదావరి జిల్లా

ఫోన్: 98666 64333

సత్కారం అందుకుంటున్న శాంతారామ్

మాట్లాడుతున్న సామాజిక కార్యకర్త గౌరవ్

మాట్లాడుతున్న సాంస్కృతిక కార్యకర్త పి.దేవి

గేయాలను ఆలపిస్తున్న పావణి, దారపురెడ్డి సత్యనారాయణ

మానవాళి చరిత్రలో మహోన్నతిపైనే కళాత్మక ఆవిష్కరణ నాటకం. అలాడిగా పురోగమించిన సమాజాన్ని సృజనాత్మక శక్తితో స్వక్రీరించేది నాటకం. నాటకం జీవితానికి దర్శనం కావాలి. నాటకరంగం సగటున్నతీకి లోలోపాను ఇవ్వాలి. స్వప్నంలో వేళ్ళూరిన అన్యాయాల్ని అక్కడల్ని అసమానతలను చైర్లంగా ప్రశ్నించగలగాలి. గ్రీష్మకుటు పూడ్చమైన రహస్యంతో పాటగా, మెరుగైన సాంఘిక దింతున కలగ జేయాలి. అదే నాటకం విశిష్టత.

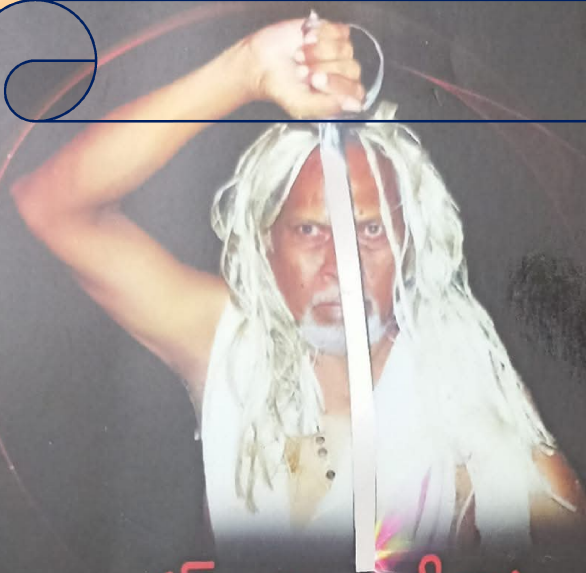
అటువంటి సుసాక్షరమైన ప్రభావక పట్ల నేను స్వప్నంలో దిగ్బహువు చెలకొంది. సినిమా, టి.వి. చానల్స్, మొబైల్ ఫోన్లు పెరిగి నాటకం వెనుక ఇడించే అధునికత కేరళ చలామణి అవుతున్న చిన్నలదిడితనం, ప్రజల్ని పరాయణం చేసి రంగస్థలాన్ని మింగేసింది. ఈ సులక్షణాన్ని ఎదుర్కోవడం ఆలోచనాపరులు అందరి కర్తవ్యం. ఎందుకంటే, క్షీణిస్తున్న మానవ సంబంధాలకు దికిళ్ళ చేయగల అంపైన కళాత్మక సాధనం నాటకం.

మరి అలాంటి సాధనంలేమైన నాటక రంగాన్ని బతికించు కోవడం, సమాజ సేవనల్లాంటి సుజీతం. అందుకోసమే ఈ ప్రయత్నం. నాటక రంగంలోని అనేక క్షీణిస్తున్న అంశాల్ని గురించి స్పష్టమైన సంవాదమే ఈ సందేశం లక్ష్యం. కళాకారులు, నాటక రంగ అభివృద్ధి, సామాజిక సాత్వాన్ని కాంక్షించే అందరూ కలిసిరావాల్సిందిగా అదే మా ఆహ్వానం. మానవతకు దిక్పూర్తిగా నిలిచే రంగస్థలం మార్పుకు మాట్టమం కావాలన్నదే మా ఆకాంక్ష.

రండి, మనమూ లలాంటి మార్పులో భాగస్వామి !
ప్రజా కళారంగాన్ని మన వంటు బతికించుకొందాం !!
నాటకంతో మానవతను పురిల్పింపుమకుండాం, వదలండి !!!

జెబుగు నాటకరంగం నాడు-నేడు-రేపు

డాక్టర్ చాట్ల శ్రీరాములు

1931 డిసెంబర్ 5 న విజయవాడలో జన్మం.
 పెళ్లిచూపులు నాటిక ద్వారా రంగస్థల ప్రవేశం.
 ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రంగస్థల దర్శకునిగా,
 ఉస్మానియా, కేంద్రీయ , పాట్టి శ్రీరాములు
 తెలుగు విశ్వవిద్యాలయ రంగస్థల కళా శాఖల
 అచార్యులుగా బోధనానుభవం.
 దయ్యం, మరో మొహంజోదారో, త్రిజాకీ యమదర్శనం,
 సీరి దీపాలు, డామిట్ కథ అడ్డం తిరిగింది ,జగన్నాటకం
 వంటి 40 నాటకాలు, నాటికలకు దర్శకత్వం.
 పాట్టి శ్రీరాములు తెలుగు
 విశ్వవిద్యాలయ గౌరవ డాక్టరేట్,
 ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ
 యస్.టి.ఆర్. రంగస్థల పురస్కారం
 కేంద్ర సంగీత నాటక అకాడమీ రవీంద్ర పురస్కార స్వీకారం.

